

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 68/2014-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť H. M. a I. M., zastúpených advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Advokátska kancelária, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 246/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo H. M. a I. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 246/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Komárno vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 246/2009 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. H. M. a I. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Komárno p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Komárno je p o v i n n ý H. M. a I. M. uhradiť trovy konania v sume 530 € (slovom päťstotridsať eur) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej, Advokátska kancelária, Jakubovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. II. ÚS 68/2014-20 z 30. januára 2014 na ďalšie konanie sťažnosť H. M. a I. M. (spolu ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 246/2009.

Sťažovatelia v podstatnej časti sťažnosti uviedli, že v roku 2003 kúpili pozemok a *«Chceli si postaviť rodinný dom. Na základe zmluvy o kúpe nehnuteľnosti..., majú... nárok na „penále“... vo výške 0,5 percenta z kúpnej ceny, definovanej v kúpnej zmluve na obnos 561.000,- bývalých Sk, a to za každý deň omeškania predávajúcich s plnením zmluvne prevzatých povinností. Povinnými osobami boli a sú spoločne a nerozdielne dve osoby: A. C. ... a D. N... Uvedená zmluvná pokuta sa viaže na povinnosť oboch žalovaných v lehote dvoch mesiacov od podpisu cit. kúpnej zmluvy, teda do 05. 05. 2003... pripojiť - na vlastné náklady - predávaný pozemok v obci M. na siete a zariadenia technického vybavenia územia, čím sa rozumie prívod elektrickej energie, vody a plynu, ako aj vybudovanie*

betónovej prístupovej cesty, splňajúcej podmienky cestnej komunikácie. Dve z týchto podmienok dodnes nie sú splnené: po a/ pozemok, ktorý žalobcovia (vtedy manželia M.) kúpili a na ktorom medzičasom vystavali rodinný dom, nie je dodnes napojený na verejný vodovod. Manželvia M. si denne musia zabezpečovať náhradným spôsobom najmä dostup k pitnej vode. Ani vybudovanie studne (na vlastné náklady manželov M.) situáciu nevyriešilo... Po b/ prístupová cesta taktiež nie je dodnes riadne vybudovaná...».

Sťažovatelia ďalej uviedli:

«Pre úplnosť považujeme za vhodné zmieniť sa - hoci marginálne - o jednom „spomaľovacom“ aspekte procesnej roviny tangovaného konania OS v Komárne č. 7 C 246/2009:

OS v Komárne v predmetnom konaní posúdil odpor, podaný žalovanou stranou voči vydanému platobnému rozkazu (č. 9 Ro 52/2009 z 21. 08. 2009) za podaný neoprávnenou osobou. Žalované totiž súdu nepredložili plnomocenstvo pre advokáta J. P., ktorý podal odpor voči cit. platobnému rozkazu podaním z 08. 09. 2009. OS v Komárne teda uznesením č. 7 C 246/2009 z 05. 01. 2010 odpor proti platobnému rozkazu zo dňa 21. 08. 2009 č. 9 Ro 52/2009 ako opravný prostriedok podaný neoprávnenou osobou odmietol. Voči cit. uzneseniu podala žalovaná strana odvolanie dňa 14. 01. 2010. K predmetnému odvolaniu sme zaujali stanovisko dňa 22. 01. 2010. Na to reagovali žalovaní podaním z 02. 02. 2010... Odvolací KS v Nitre uznesením č. 8 Co 55/2010 z 24. 02. 2010 napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie KS v Nitre odôvodnil tým, že žalovaná strana počas plynutia odvolacej lehoty - vo vzťahu k uzneseniu OS v Komárne o odmietnutí odporu - doložila plnomocenstvo pre advokáta J. P.. Tým bola odstránená vada ich podania...

Proti uzneseniu KS v Nitre č. 8 Co 55/2010 zo dňa 24. 02. 2010 sa žalobcovia rozhodli, aj z dôvodu právnickej opatrnosti, podať dovolanie. Nakoľko si však relatívne rýchlo žalobcovia uvedomili, že cieľavedomejšie a účelnejšie, v záujme dosiahnuť pre seba spravodlivosť, a to v čo možno najkratšom čase, bude zamerať sa na meritum sporu, vzali žalobcovia dovolanie dňa 10. 05. 2010 späť. Pritom svoj význam mala aj výška súdneho poplatku za dovolanie (4.078,- €)... NS SR uznesením č. 6 Cdo 151/2010 z 28. 07. 2010 konanie o dovolaní zastavil.

Dá sa teda verifikovateľne konštatovať, že procesné neefektívnym obdobím z pozície OS v Komárne/porušovateľa bol čas od augusta 2010 do septembra 2012. ...

Čas od septembra 2012 dodnes tiež uplynul neproduktívne. Pojednávanie dňa 21. 05. 2013 bolo v pravom slova zmysle bezobsažné. Význam toho, že OS v Komárne sa nedostal k spisu OS v Komárne č. 9 C 205/2006 nám uniká a nedostatok informácií o priebehu konania č. 5C 243/2008, vedeného pred OS v Pezinku, môže pretrvávajúť ďalšie roky.

Sťažovatelia tvrdia, že Okresný súd v Komárne/porušovateľ je minimálne od augusta 2010 extrémne pomalý, neusilovný. OS v Komárne pracuje nesústredene, nekoncepčne a liknavo.

Žalobcovia predložili dostatočnú sumu dôkazov, dokonca v kvalite štátom aprobovaných rozhodnutí príslušných správnych orgánov, aby bolo zrejmé, že ich tvrdenia sú pravdivé a náležite verifikovateľné. Konanie porušovateľa OS v Komárne je teda výrazne poznačené zbytočnými prietahmi. Je očividné, že involvovaný OS v Komárne už viac ako tri roky bezdôvodne nezabezpečuje... sťažovateľom v intenciách tohto podania, ústavne garantované právo na súdu ochranu a právo na spravodlivý a súčasne primerane rýchly proces...

a) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje. Po podaní žalobného návrhu H. M. al. M... bolo vo všeobecnosti úlohou OS v Komárne preskúmať podmienky konania a pripraviť vec tak, aby mohla byť primerane rýchlo rozhodnutá (§ 114 ods. 1 OSP). To sa nestalo...

Spor o zmluvnú pokutu po nesplnení písomne zmluvne fixovaných povinností sa nedá hodnotiť ako právne zložitý - k tomu argumentum a contrario napr. III. ÚS 75/2003.

Úloha prvostupňového súdu je relatívne banálna. Nevidíme žiadny moment osobitnej právnej alebo faktickej zložitosti predmetnej kauzy.

b) Druhým základným kritériom je správanie účastníkov súdneho konania (presnejšie povedané skúmanie či správanie sťažovateľa v predmetnej veci podstatným spôsobom neprispelo k predĺženiu predmetného konania): tvrdíme, že pre reálny a efektívny postup oboch involvovaných všeobecných súdov (in concreto OS v Komárne) nemohli sťažovatelia nič viac urobiť.

c) Tretím kritériom je postup involvovaného všeobecného súdu - teda OS v Komárne. Tvrdíme, že prvostupňový súd je vo svojej činnosti mimoriadne nepružný a procesné neefektívny. Pre sťažovateľov výrazne nepriaznivú situáciu stupňuje pasivita porušovateľa. ...

Ak by takpovediac už zajtra OS v Komárne reálne konal - i tak by jeho procesnú prácu po viac ako troch rokoch neefektívneho vedenia súdneho konania (ved' sa vlastne uskutočnilo jediné, i to obsahovo formálne pojednávanie; dopyt na OS v Pezinku mohol OS v Komárne predsa urobiť aj bez nariadenia pojednávania) - bolo nutné považovať za poznačené zbytočnými prietahmi a nimi bolo porušené základné právo oboch sťažovateľov - I. ÚS 32/2001 a I. ÚS 33/2001.»

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd v Komárne v konaní vedenom pod sp. zn.: 7 C 246/2009 porušil právo H. M., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresný súd v Komárne v konaní vedenom pod sp. zn.: 7 C 246/2009 porušil právo I. M., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Okresnému súdu v Komárne sa v konaní vedenom pod sp. zn.: 7 C 246/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

4. H. M... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 4.000,- € (slovom štyritisíc Eur), ktoré je povinný zaplatiť mu Okresný súd v Komárne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. I. M... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 4.000,- € (slovom štyritisíc Eur), ktoré je povinný zaplatiť jej Okresný súd v Komárne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na výzvu ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili: okresný súd, zastúpený jeho predsedom Mgr. Ľudovítom Majerčíkom, listom sp. zn. Spr 190/14 zo 17. apríla 2014 a právna zástupkyňa sťažovateľov „duplikou k replike“ doručenou ústavnému súdu 7. mája 2014.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem popisu chronológie úkonov uviedol:

„Po preštudovaní spisového materiálu sp. zn. 7C/246/2009 a vyjadrenia zákonného sudcu som dospel k záveru, že predovšetkým z procesnej stránky nejde o bežnú a banálnu vec, ako si to ich právny zástupca myslí a zároveň cez svoj vlastný priesor zľahčuje aj hmotnoprávnu stránku veci samej. Z pozície sťažovateľov je pochopiteľné, že počas namietaného obdobia môžu vnímať konanie súdu ako neefektívne, kedy sa im v skutočnosti javí, že súd vôbec nekoná. Súd však koná aktívne so snahou zabezpečenia dôkazov, ktoré či už priamo, alebo nepriamo súvisia s prejednávanou vecou tak, ako to vyplýva aj z vyjadrenia zákonného sudcu. K súčasnému stavu konania však určite dopomohli aj samotní účastníci konania. Na strane navrhovateľov využitím neefektívnych procesných úkonov (napr. podanie a späťvzatie dovolania) a na strane odporcov taktiež využitím zákonných možností (napr. niekoľko zmien právnych zástupcov počas konania). V neposlednom smere je však potrebné poukázať predovšetkým na procesné správanie sa účastníkov konania, najmä odporcov, ktorí procesnými prekážkami, žiadosťami o odročenie pojednávania (podrobne uvedené v chronológii úkonov), návrhmi na doplnenie dokazovania (pripájanie rôznych spisov), námietkami voči dôkazným prostriedkom a pod. spôsobili a spôsobujú, že doteraz nebolo možné právoplatne skončiť uvedenú občianskoprávnu vec.“

Sťažovatelia k vyjadreniu okresného súdu zaujali toto stanovisko:

«ÚS SR pri posudzovaní, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci v súdnom konaní bez zbytočných prieťahov, nehodnotí subjektívnu zodpovednosť za prieťahy v danom spore, ale postup všeobecného súdu ako inštitúcie. Ide teda o činnosť

justície ako orgánu štátnej moci. Nie o to, či ústavné právo účastníka/sťažovateľa bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu, vyššieho súdneho úradníka (resp. iného pracovníka súdu) vybavujúceho konkrétnu vec - III. ÚS 33/2001, I. ÚS 145/2003, I. ÚS 82/2005. Ústava SR v čl. 48 ods. 2 zaväzuje súdy ako garantov spravodlivosti - a to prioritne - aby prijali náležité opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a tým vykonávali spravodlivosť v primeranej lehote (I. ÚS 108/2005)...

b) OS v Komárne vraj žiadal akýsi spis od OS Ba I (al. 2 na s. 3 cit. vyjadrenia vedenia OS v Komárne). Nevieme ale o čom je reč...

c) Prečo v júli 2011 komunikoval OS v Komárne priamo s navrhovateľmi, ktorí boli a sú advokátski kontinuálne zastúpení je nám nejasné ...

d) Snahu OS v Komárne získať poznatky o kauze vedenej na OS v Komárne pod č. 9 C 205/2006 nevieme hodnotiť. Vôbec nevieme o čom je reč a súvislosti sú pre nás nebulózne...

e) V cit. vyjadrení predsedu OS v Komárne sa hovorí o „škodlivosti“ činnosti navrhovateľov /podali v apríli 2010 dovolanie voči uzneseniu KS v Nitre č. 8 Co 55/2010 z 25. 03. 2010 a to potom vzali späť : 14. 05. 2010/. Okrem toho, že navrhovateľov cielene v tomto smere chráni čl. 12 ods. 4 Ústavy SR chceme zdôrazniť, že onen necelý mesiac istotne nie je tou prekážkou, ktorá hatí efektívnu činnosť OS v Komárne .

f) V cit. vyjadrení predsedu OS v Komárne sa ale hovorí aj o obštrukciách žalovaných subjektov. To nevieme a nechceme hodnotiť. Poznávame len, že involvovaný zákonný sudca má predsa k dispozícii inštrumentárium OSP (najmä § 53),

g) Snažíme sa byť maximálne objektívni. Za neefektívne časy považujeme špeciálne obdobia: od VIII/2008 do VIII/2009 a od VI/2012 dodnes. Tvrdíme, že súd sa nedostal ešte ani len za hranice úvodného procesného štádia. No len osobitne mimoriadne okolnosti – a žiadne také nevidíme -môžu odôvodniť (ospravedlniť) trvanie úvodného štádia konania viac ako štyridsaťpäť mesiacov - k tomu I. ÚS 112/2002.

h) Ak sa robí výčitka sťažovateľom a ich právnej zástupkyňi, že bagatelizujú proces č. 7 C 246/2009, vedený pred OS v Komárne a jeho hmotnoprávnu stránku, tak cítime nutnosť čeliť takej insinuácii.»

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného pod sp. zn. 7 C 246/2009:

Dňa 23. marca 2009 sťažovatelia podali „žalobu o vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 33 984,76 €“ proti odporcom A. C. a D. N. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 Ro 52/2009. Sťažovatelia požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 28. októbra 2009 bola vec prevedená do oddelenia občianskoprávne vecí a bola jej pridelená sp. zn. 7 C 246/2009.

Dňa 30. novembra 2009 sťažovatelia doplnili argumentáciu.

Dňa 10. decembra 2009 konajúci sudca vyzval odporcov na zaslanie splnomocnenia udeleného ich právnomu zástupcovi JUDr. P.

Dňa 5. januára 2010 okresný súd uznesením sp. zn. 7 C 246/2009 odmietol odpor.

Dňa 14. januára 2010 odporcovia doručili okresnému súdu splnomocnenie.

Dňa 18. januára 2010 odporcovia doručili okresnému súdu odvolanie proti jeho uzneseniu z 5. januára 2010.

Dňa 25. januára 2010 sťažovatelia doručili okresnému súdu vyjadrenie k odvolaniu odporcov.

Dňa 2. februára 2010 odporcovia doručili okresnému súdu stanovisko k vyjadreniu sťažovateľov doručenému okresnému súdu 25. januára 2010.

Dňa 12. februára 2010 doručili odporcovia okresnému súdu podanie.

Dňa 18. februára 2010 okresný súd doručil spis Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní; vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 8 Co 55/2010.

Dňa 25. marca 2010 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 55/2010-106 z 24. februára 2010, ktorým zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu.

Dňa 20. apríla 2010 sťažovatelia doručili okresnému súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 24. februára 2010.

Dňa 21. apríla 2010 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

Dňa 21. apríla 2010 okresný súd zaslal dovolanie právnenému zástupcovi odporcov.

Dňa 14. mája 2010 právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila okresnému súdu, že na dovolaní proti uzneseniu krajského súdu netrvať a podávajú odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 21. apríla 2010 (vo veci zaplataenia súdneho poplatku za dovolanie), ktoré žiadajú v celom rozsahu zrušiť.

Dňa 24. mája 2010 právny zástupca odporkýň JUDr. P. oznámil okresnému súdu zmenu svojho sídla a súčasne mu doručil vyjadrenie odporkýň k dovolaniu sťažovateľov.

Dňa 6. júla 2010 okresný súd spis doručil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), na účely rozhodnutia o dovolaní. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 6 Co 151/2010. Zároveň uviedol, že podanie sťažovateľov z 10. mája 2010 považuje za späťvzatie dovolania.

Dňa 6. augusta 2010 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Co 151/2010 z 28. júla 2010, ktorým konanie o dovolaní zastavil.

Dňa 19. júla 2010 sťažovatelia doručili okresnému súdu listinné dôkazy.

Dňa 11. januára 2011 sa odporkyne vyjadrili k žalobe.

Dňa 12. januára 2011 okresný súd oznámil právny zástupcom účastníkov, že pojednávanie nariadené na 14. január 2011 sa neuskutoční vzhľadom na rozsiahle podanie odporcov.

Dňa 12. januára 2011 právna zástupkyňa sťažovateľov poďakovala „za pružnú a konštruktívnu informáciu...“ poskytnutú okresným súdom a uviedla, že „po obdržaní vyjadrenia protistrany zašleme naše stanovisko“.

Dňa 18. apríla 2011 okresný súd urgoval u právnej zástupkyne sťažovateľiek zaslanie stanoviska a oznámil jej, že si v súčasnosti zadovážuje spisové materiály, na ktoré účastníci vo svojich podaniach poukazovali.

Dňa 18. apríla 2011 okresný súd požiadal Okresný súd Bratislava I o zapožičanie spisu sp. zn. 6 T 67/2009 (dňa 29. apríla 2011 Okresný súd Bratislava I oznámil, že spis nemôže zaslať, lebo vo veci je nariadený termín pojednávania).

Dňa 2. mája 2011 právna zástupkyňa sťažovateľov doručila okresnému súdu podanie označené ako „duplika k replike žalovaných“.

Dňa 19. októbra 2011 právny zástupca odporkýň, JUDr. H., doručil okresnému súdu svoje splnomocnenie a ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní nariadenom na 21. október

2011 z dôvodu práceneschopnosti (právnej zástupkyňi sťažovateľov bolo 20. októbra 2011 oznámené, že sa pojednávanie neuskutoční).

Dňa 2. novembra 2011 právna zástupkyňa sťažovateľov požiadala okresný súd o zaslanie dokladu o práceneschopnosti právneho zástupcu odporkýň.

Dňa 10. novembra 2011 okresný súd vyzval odporkyne, aby mu oznámili, či splnomocnenie udelené JUDr. P. vypovedali.

Dňa 27. februára 2012 JUDr. P. oznámil okresnému súdu, že medzi ním a odporkyňami došlo k dohode o ukončení poskytovania právnych služieb.

Dňa 6. marca 2012 vo veci konajúci sudca upozornil JUDr. Pojdáka, že dosiaľ okresnému súdu nebola doručená výpoveď splnomocnenia na zastupovanie odporkýň.

Dňa 23. apríla 2012 Mgr. S. okresnému súdu oznámil, že prevzal zastupovanie odporkýň.

Dňa 14. júna 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľiek.

Dňa 6. júna 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporkýň k žalobe.

Dňa 7. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia neboli prítomní, prítomná bola len ich právna zástupkyňa, ktorá neprítomnosť sťažovateľov odôvodnila pracovnou vyťaženosťou. Žalovaní boli prítomní. Právni zástupcovia účastníkov konania vyhlásili, že sa pokúsia o uzavretie súdneho zmieru.

Dňa 15. augusta 2012 právna zástupkyňa sťažovateľiek doručila okresnému súdu e-mail s prílohou, okresný súd jej vzápätí e-mailom oznámil, že avizovaná príloha má nevyhovujúci formát, je potrebné písomnosť zaslať v inom formáte.

Dňa 20. septembra 2012 Mgr. S. doručil okresnému súdu poverenie pre JUDr. K.

Dňa 21. septembra 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie odporkýň, ktorým žiadali žalobu zamietnuť.

Dňa 21. septembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia opäť neboli prítomní, pričom ich neprítomnosť právna zástupkyňa odôvodnila pracovnou vyťaženosťou. Odporkyne boli prítomné. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 7. novembra 2012 okresný súd požiadal Okresný súd Pezinok o oznámenie stavu konania vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 243/2008.

Dňa 14. novembra 2012 Okresný súd Pezinok oznámil, že vo veci sp. zn. 5 C 243/2008 je nariadený termín pojednávania na 28. február 2013.

Dňa 21. decembra 2012 právna zástupkyňa sťažovateľov doručila okresnému súdu listinné dôkazy.

Dňa 8. marca 2013 okresný súd požiadal Okresný súd Pezinok o zaslanie spisu sp. zn. 5 C 243/2008.

Dňa 25. februára 2013 Okresný súd Pezinok okresnému súdu oznámil, že vo veci sp. zn. 5 C 243/2008 je nariadený termín pojednávania na 28. február 2013.

Dňa 21. mája 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. október 2013 s tým, že sa počká na spis Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5 C 243/2008 a spis Okresného súdu Komárno sp. zn. 9 C 205/2006 (sťažovatelia sa pojednávania nezúčastnili, prítomná bola ich právna zástupkyňa a odporcovia).

Dňa 27. mája 2013 právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila okresnému súdu ich trvalý pobyt.

Dňa 19. decembra 2013 okresný súd nariadil termín pojednávania na 25. február 2014, ktoré bolo zrušené, a neuskutočnilo sa ani pojednávanie nariadené na 6. jún 2014, obe z dôvodu práceneschopnosti konajúceho sudcu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 246/2009 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o zaplatení sumy 33 984,76 € z titulu zmluvnej

pokuty. Po oboznámení sa so spisom ústavný súd zastáva názor, že vec sťažovateľov nie je právne ani skutkovo zložitá.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v namietanom konaní, ústavný súd zo spisu zistil, že sťažovatelia sa nezúčastnili ani jedného z troch nariadených pojednávaní. Negatívne na doterajšiu dĺžku konania pôsobila aj skutočnosť, že sťažovatelia najprv podali dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 24. februára 2010, pričom o niekoľko týždňov na ňom „už netrvali“ (spis bol medzičasom už predložený najvyššiemu súdu). Sťažovatelia neposkytovali okresnému súdu dostatočnú súčinnosť, keď napr. svoje stanovisko k vyjadreniu odporkýň predložili okresnému súdu až po jeho predchádzajúcej výzve s odstupom niekoľkých mesiacov. Rovnako negatívne hodnotí ústavný súd skutočnosť, že sťažovatelia uhradili súdny poplatok za podaný odpor až po uplynutí piatich mesiacov.

Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd spôsobil neúmerne predĺženie konania predovšetkým svojou neodôvodnenou nečinnosťou najmä v období od 6. augusta 2010 do 18. apríla 2011 (8 mesiacov), v období od 2. mája 2011 do 7. júna 2012 (12 mesiacov), pričom zároveň postupoval neefektívne. V označenom období okresný súd neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci. Celkovo bol okresný súd nečinný 2 roky.

Nečinnosť okresného súdu v trvaní 24 mesiacov nie je ospravedlniteľná, pretože v tomto období okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (I. ÚS 41/02).

Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom vo veci konajúceho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 246/2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia pre každého z nich v sume 4 000 € s odôvodnením, že „okresný súd svojou neefektívnou procesnou prácou a proťahovanou nečinnosťou spôsobil a stále spôsobuje sťažovateľom mimoriadne ťažkosti“.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané v sume 1 000 € pre každého zo sťažovateľov.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd o návrhu na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou. Sťažovatelia žiadali, aby im ústavný súd priznal úhradu trov konania v celkovej sume 700,34 €.

Ústavný súd priznal úhradu za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) a jeden úkon vykonaný v roku 2014 (stanovisko z 5. mája) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za dva úkony u dvoch sťažovateľov (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume štyrikrát po 130,16 € a režijný paušál štyrikrát po 7,81 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky).

Za jeden úkon (stanovisko z 5. mája 2014) vykonaný v roku 2014 patrí odmena u dvoch sťažovateľov v sume dvakrát po 134,00 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 €, preto trovy právneho zastúpenia pre dvoch sťažovateľov by predstavovali celkove 788,64 €.

Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 394,32 €. Spolu s režijným paušalom teda obom sťažovateľom prislúcha odmena v sume 441,64 € v zmysle vyhlášky, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 88,40 € t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove sumu 530,00 €.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júla 2014